

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان حفظ نباتات
معاونت قرنطینه و بهداشت گیاهی

دستورالعمل مبارزه با
شپشک سیاه زیتون
Saissetia oleae
در نهالستانها و باغات مادری زیتون

دفتر قرنطینه
معاونت قرنطینه داخلی

الف) کنترل زراعی

- ۱- استفاده متعادل از کودهای ازته و انجام آبیاری مناسب جهت جلوگیری از افزایش آمینو اسید و گردش شیره در درخت
- ۲- هرس منظم شاخه های آلوده و قرار دادن شپشک های موجود روی درخت در معرض نور که بهترین روش کنترل زراعی آفت بوده و باعث کاهش جمعیت آن می شود.
- ۳- هرس شاخه های شدیداً آلوده درختان مادری و سپس امحاء آنها
- ۴- استفاده از ارقام مقاوم و متحمل به آفت مانند ارقام بومی روغنی، زرد، ماری و شنگه

ب) اقدامات قرنطینه ای

- ۱- استقرار پست های قرنطینه در مبادی مورد نظر و نظارت بر نقل و انتقال قلمه، نهال و سایر اندام های گیاهی زیتون به منظور جلوگیری از نقل و انتقال اندام های گیاهی از مناطق آلوده به مناطق سالم کشور.
- ۲- بررسی اندام های رویشی گیاه میزبان در فصل رشد و قبل از انجام نقل و انتقال و تایید عاری بودن آنها از آلودگی
- ۳- صدور برگ گواهی بهداشت برای قلمه ها و نهال های عاری از آلودگی با **هماهنگی مدیریت حفظ نباتات استان مقصد**
- ۴- حذف باغ مادری بسیار آلوده از چرخه قلمه گیری
- ۵- تهیه قلمه استاندارد از باغات مادری که کاملاً عاری از آفت هستند
- ۶- در صورت تهیه قلمه از باغات آلوده به آفت، پس از رفع آلودگی و حصول اطمینان از سلامت قلمه های استحصالی، این قلمه ها تنها بایستی به **مناطق آلوده به آفت** مذکور انتقال یابند.
- ۷- ردیابی نهالستانها و باغات به منظور شناسایی مناطق آلوده و انجام کنترل های به موقع و موثر

ج) کنترل شیمیایی

در صورتیکه طبق نظر کارشناس حفظ نباتات مستقر در استان، امکان کنترل آفت در باغات مادری آلوده وجود داشته باشد، به صورت زیر اقدام گردد:

- ۱- از اواخر پاییز یا اوایل زمستان (حداقل دو هفته قبل از قلمه گیری) سمپاشی با روغن ولک ۲-۳٪ به تنهایی یا به همراه دیازینون یک در هزار به میزان ۱-۲٪ روغن، همزمان با انجام هرس جامی، در زمان عدم فعالیت دشمنان طبیعی، بهترین اثر را روی پوره های زمستان گذران دارد.

تذکر: قلمه ها نباید از سرشاخه گرفته شود.

- ۲- در باغ مادری، چنانچه پوره ها از تخم خارج شده باشند و قبل از تشکیل پوسته حفاظتی (در فصل بهار) با دیازینون ۱،۵ در هزار سمپاشی نمایند و در صورت خنک بودن هوا می توان با نظر کارشناس حفظ نباتات (اطمینان از عدم گیاه سوزی) به محلول سمی، روغن ولک به نسبت یک درصد اضافه و سمپاشی را بعد از ۱۵-۲۰ روز تکرار نمود.
- ۳- ضدعفونی قلمه های تهیه شده از باغات مادری تحت کنترل، با دیازینون ۲ در هزار به روش غوطه وری جهت کنترل آلودگی احتمالی به پوره های آفت
- ۴- در صورتیکه سیر حشره بالغ تشکیل شده باشد سمپاشی در این مرحله از زندگی حشره موثر نخواهد بود. لذا بایستی از گلخانه میست و انطباق نهال ها بازدید و در صورت وجود آلودگی، سپره های روی شاخه ها به صورت مکانیکی حذف و سپس با سموم توصیه شده سمپاشی نمایند.
- ۵- نهال های موجود در نهالستان های آلوده به آفت، پس از رفع آلودگی و حصول اطمینان از سلامت آنها، تنها بایستی به **مناطق آلوده به آفت** مذکور انتقال یابند.